

maior impulsus. Quod autem ille impulsus sit necessarius, euidentis ratio est. quia nihil mouetur à se, lapis verò exiens à manu non iam amplius mouetur à manu, neque à se; ergo ab aliquo alio, sed certè à nullo alio, nisi à quadam qualitate motiua sibi impressa, quæ qualitas dicitur impulsus impressus non ipsi aëri, sed mobili.

Prob. primò.

Quod probatur primò experientià: aliquis existens in nauì demittat paleam in aquam, si sit minimus ventus in contrarium, palea deferretur in contrarium cursum ab ipsa nauì; at si impulsus deducens nauim esset aëri impressus, aër deduceret illam paleam in eundem cursum, quod v. g. globi tormentarij tantas cauent rui-

Secundò.

nas, solummodo mediante aëre commoto, ita vt euertant mœnia, Ciuitates, &c. Tertiò Corpus diuisibile, & fluidum non potest ingens sustine-

Tertiò.

repondus, sed aër est corpus maximè diuisibile, & fluidum; ergo impossibile est, quòd tam ingentia pondera sustineat, qualia sunt globi tormentarij. Quartò nauis in contrarium ventum procedens non potest deferri per impulsum aëri impressum; alioquin nauis deberet sequi motionem aëris, & sic semper eadem parte, quæ defertur aër, deberet & nauis, eà parte ferri, cuius contrarium videmus contingere: non nego tamen, quin si aër ducatur à vento in eam partem, in quam nauim deducit impulsus, quin inquam hoc adiuuet impulsione nauis. Confirmaturq; nostra resolutio, ex eo quod pro contraria opinione nullæ sint apparentes rationes.

Quartiò.

Resolutio tertià. Producitur impulsus ab ipso proiectante mediante motu locali. Hoc patet, quia proiectans, nunquam proiecteret lapidem, nisi moueret manum localiter; vnde ille quidem impulsus non est primarius effectus motus locali, quia primarius motus locali effectus est ipsum vbi, sed producitur impulsus veluti secundariò à motu locali; proiectans inquam, mediante motu locali, causat impulsum ordinariè loquendo: dico ordinariè loquendo, quia magnes attrahit ferrum, illudque mouet absque impressione impulsus producti beneficio motus locali; sed per attractionem sympathicam; & hæc Resolutio satis manifesta est.

Nam 22.
Causa impulsus est ipse proiectans.

Producitur autem impulsus eodem modo, quo accidentia naturalia, nempe educitur de potentia subiecti; sicut enim forma substantialis educitur de potentia materiæ, ita & forma accidentalis educitur de potentia sui subiecti: quare impulsus educetur etiam de potentia sui subiecti, nempe rei, cui inhaeret, quæ res est ipsum mobile, v. g. dum lapis mouetur in aëre sursum, impulsus quidem ipsum mouet, qui impulsus eductus est de potentia sui subiecti, nempe ex ipso lapide.

Nam 23.

Impulsus est tantum causa instrumentalis ipsius motus.
Prob. primò.

Resolutio quarta. Impulsus est tantum causa instrumentalis motus projectorum. Probat, quia quod tenet locum alterius in operatione est tantum causa instrumentalis illius; sed impulsus tenet locum alterius, nempe proiectantis. Maior patet, minor ostenditur; nam id facit impulsus, quod faceret proiectans, si adesset præsens; sed proiectans, si adesset præsens, moueret lapidem absque impulsu; ergo quando

proiciens est absens, impulsus facit, quod faceret, si præsens esset ipse proiectans.

Secundò.

Illud est instrumentum, iuxta communiorè opinionem Physicorum, quod non agit proprià virtute, sed impulsus mouet lapidem in virtute proiectantis, ergo est causa instrumentalis motus violenti lapidis.

Nam 24.
Motus resiliens causatur à videri impulsu.

Resolutio quinta: Verisimilius est motum resiliens causari ab impulsu veteri, id est ab impulsu causato à proiectante, non verò ab ipso pariete. Probat, quia res immota non potest aliquid producere, at paries in illo casu est quid immotum, ergo non producit nouum impulsum. Secundò impulsus productus à proiectante est potens vterius progredi, si non obstaret paries; paries verò non illum destruit impulsum, ergo ille impulsus à proiectante impressus, est potens causare motum illum resiliens.

Quod si dicas: pila suo motu lapsa in terram resilit, qui motus non potest dici causatus, nisi à terra.

Respondet Ruuius illum motum resiliens causari à diuersis prouenire causis; non tamen ab impulsu causato à corpore resiliens; prouenit enim ab aliquo impulsu causato per decisio- nem pilæ de manu: Deinde ex leuitate lanæ: de- mum, quia lana est porosa, multum aëris in ea includitur; aër autem est maximè leuis; vnde facile eleuat pilam sursum: adde quod figura orbicularis pilæ ad hoc multum conducit.

Hic inquirunt, an in eo instanti, quo resiliens pila proiecta in parietem, detur quies; seu vniuersaliter, an in motu reflexionis detur quies? quam difficultatem pro dignitate examinat, & resoluit Ruuius distinguendo varios motus reflexionis. Primò datur reflexio naturalis, qualis est dilatatio; & restrictio motus cordis; & certè in hac reflexione datur quies; postquam enim dilatatum est cor, interponitur quies, antequam restringatur: imò pessimum est signum, quando nimis velociter dilatatur, ac restringitur.

Secundò sic intelligi potest, v. g. quando paruum corpus sursum proiectur, illudque corpus ita proiectum reperit magnam molem, à qua repercutitur; an inter illum motum sursum, & motum deorsum illius parui corporis, intercipiatur quies?

Respondeo negatiuè; quia si interciperetur quies, illa magna molem repercutiens deberet quiescere ad quietem illius parui corporis repercuti; at nemo dixerit magnam illam molem quiescere in medio aëre.

Tertiò. Intelligi potest v. g. de pila in pariete proiecta, & ab ipso repercuti; an in illa repercutione detur quies?

Tertiò.

Respondeo cum distinctione, si enim duorum illorum corporum vnum sit perfectè sphaericum, & aliud perfectè planum, non dabitur quies: Ratio est, quia si daretur quies, in illa quiete daretur vacuum, nempe non esset aër interceptus inter vtrumque corpus; at verò, si ea corpora non sint huiusmodi, dabitur quies, quæ durante quiete aër recedit, & succedit alius, quæ recessio & successio non potest fieri in instanti, ergo debet dari quies; quod tamen non accidit, quando